

עמדת עמותת "הורות משותפת=טובת הילד" לעניין הצעת חוק הורים

וילדיהם, התשע"ד-2013.

פתח לשינוי חברתי

כעמותה המקדמת את טובת ילדינו, נשמח ונעריך אם הדיון בנושא המלצות ועדת שניט והצעת החוק "הורים וילדיהם" מטעם הממשלה יתמקד נטו בטובת הילדים ולא יתפתח למאבק מגדרי.

הצעת החוק מעמידה את טובת הילד כ"שיקול ראשון במעלה", כאשר נקודת המוצא החדשה בהצעת החוק משקפת את המציאות, לפיה ברוב רובם של המקרים, שני ההורים הם הורים נורמטיביים הראויים לגדל את ילדם. לכן חלוקת הימים ביניהם צריכה להיות שוויונית ככל הניתן, ומבוססת על יסוד כישוריהם, יכולתם ונכונותם לשתף פעולה עם ההורה האחר למימוש זכויות הילד. נקודת מוצא זו הפוכה לנקודת המוצא כיום האומרת שילד יהיה אצל אמו 100% מהזמן, כשמהזמן הזה מוענקים לאב, לאחר בחינה קפדנית, הסדרי ראייה.

נדגיש: אין מדובר על הסדר של משמורת משותפת! וועדת שניט אינה ממליצה כלל על הסדר של משמורת משותפת, או כל סוג אחר של משמורת או חזקה – אלא מדברת על חלוקה מחודשת של האחריות ההורית בגלל שינוי הנסיבות שנוצר עקב הפרידה והגירושים. כל תא משפחתי, כל ילד, הוא עולם ומלואו וחלוקת האחריות תהיה יחודית ותואמת לכל משפחה באשר היא. באין הסכמות בין ההורים כל מקרה יבחן לגופו, בהתאם לקריטריונים המופיעים בלשון החוק.

מתוך הכרה בכך שעם הפרידה חלוקת התפקידים בין ההורים משתנה, הצעת החוק פותחת פתח להורותם של שני ההורים מתוך הבנה והכרה בחשיבותו של כל אחד מהם לילד בהתאם למדעי התפתחות הילד, ומאפשרת שינוי חברתי המאפשר לשני הורי הילד לממש את הורותם.

מעבר לכך, החוק כיום פוגע באמהות כנשים מעצם כך שהוא מקבע המצב הקיים ואת תפקיד האם כמטפלת העיקרית בילד, ולמעשה מהווה חסם לשינוי חברתי. אישה היא גם אמא, אך לא רק. ביטול חזקת הגיל הרך יאפשר, ואנו תקווה שאף יזרז, תהליך חברתי שבעיקרו ירחיב את הגדרת תפקידים של הגבר והאישה בחברה וכהורים.

הורות משותפת = טובת הילד

ברגע שמבוטל הצורך לתת הגדרה להורה לאחר גירושים, ייתרנו את אחד המאבקים היותר כואבים כיום, המאבק על המשמורת שנועד לשמר את מקומו של ההורה בחיי ילדיו, וכאשר אין על מה להילחם, פשוט מפסיקים לעשות זאת ונוצר בסיס לשיתוף פעולה בהקשר של הילדים. הניסיון הבינלאומי מלמד כי במדינות אשר בהן בוטלה החזקה ונקבעה בחוק העדפה משמעותית לאחריות הורית משותפת, ההתדיינויות בשאלת החזקת הילדים פחתו.

במסגרת הרפורמה הכוללת בחוק יבוטל מאליו גם המצב הקיים, האבסורדי והפסול, לפיו במרבית ההסכמים נכתב כי האב "רשאי" או "זכאי" לראות את ילדיו. החוק ממליץ על חלוקת זמני השהות של הילד כחלק מזכותו לקשר ההורי, ומתוך כך מדגיש שעל כל הורה להבטיח את מימוש זכות הילד לקשר אישי, ישיר ורציף עם ההורה האחר. הפרת הסכם הורות תאפשר להורה או לילד לפנות לבית המשפט, בבקשה לחייב את ההורה המפר לממש את אחריותו ההורית ואף לדרוש פיצויים בשל אי מימושה.

כמו כן, בחוק תהיה חובת מילוי "תכנית הורות" וקביעה בחוק שחובת ההורים ליישב, ככל האפשר, חילוקי דעות ביניהם באמצעות מגשר, מתאם הורי או איש מקצוע אחר, היות וההתדיינויות המשפטיות בעניינו של הילד לרוב פוגעות באופן ממשי בטובתו.

האם לחוק החדש תהיה השפעה על גובה המזונות?

במקביל לוועדת שניט מונתה בשנת 2006 ועדת שיפמן אשר תפקידה להמליץ בכל הקשור לנושא המזונות. המלצות הוועדה הוגשו למשרד המשפטים ובהן המלצה על קביעת נוסחה שקופה וברורה לקביעת סכום המזונות אשר תתבסס על שני פרמטרים עיקריים: הכנסות שני ההורים וחלוקת זמני השהות. לפיכך, לעצם ביטול כל ההגדרות ההוריות המפלות ובתוכן חזקת הגיל הרך לא תהיה כל השפעה על נושא המזונות.

כעמותה המקדמת את טובת ילדי ההורים הגרושים, אנו רואים בהצעת החוק "הורים וילדיהם" פתח לשינוי חברתי מבורך בו שני ההורים יחלקו יחדיו את האחריות ההורית על ילדם המשותף.

בברכה,

רותי דניאל וגיא רוה

עמותת הורות משותפת=טובת הילד

Guyraveh04@gmail.com

בקרר באתר שלנו <http://www.shared-parenting.co.il>